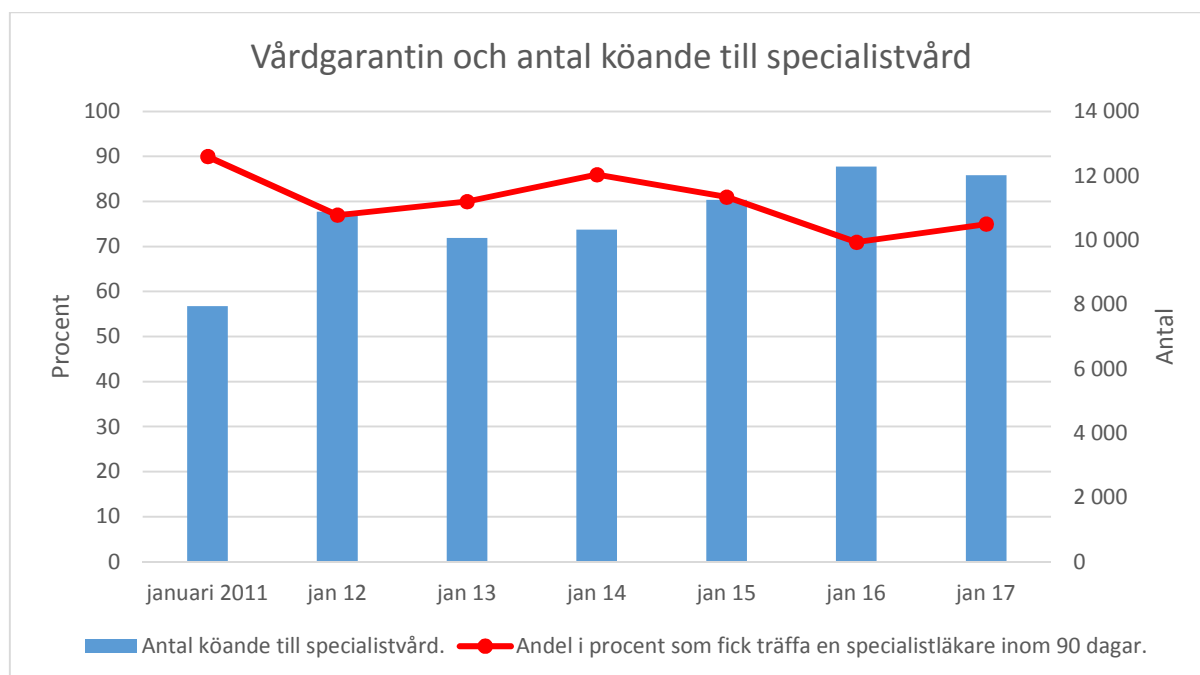

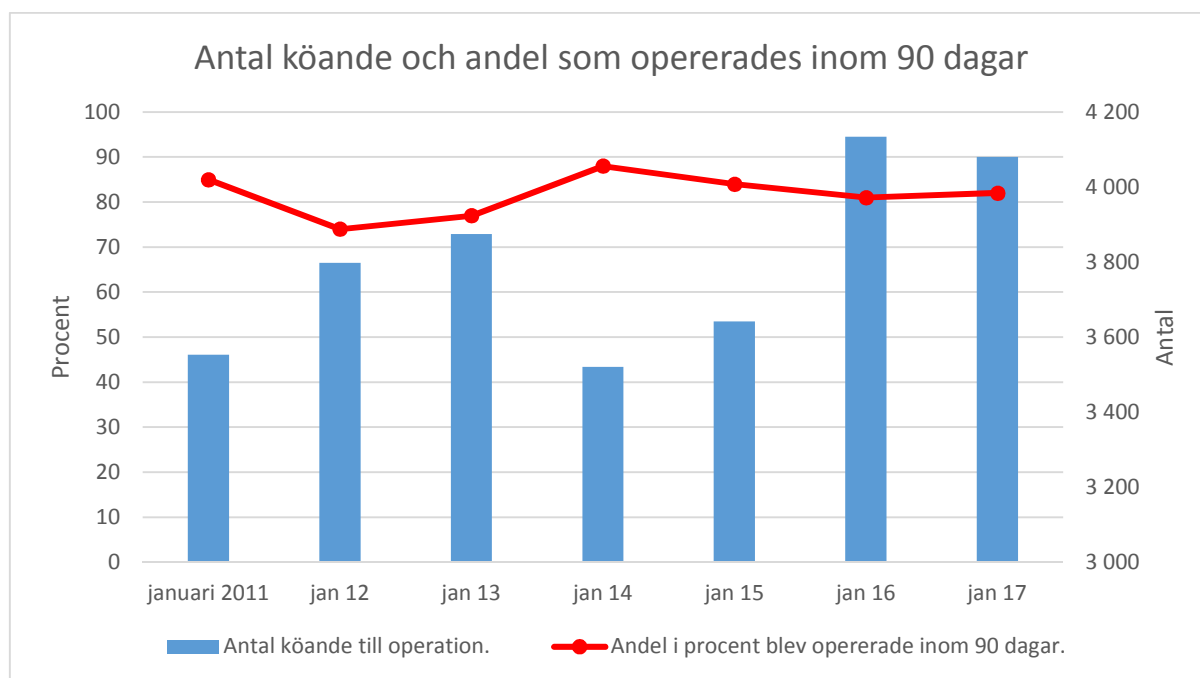
Vänsterpartiets förslag till budget 2018 och plan 2019-2020

Vårdbehoven i fokus!

Befolkningen ökar, andelen äldre blir allt större, vårddköerna är långa och växer och tillflödet i form av nya remisser fortsätter att stiga. Samtidigt står regioner och landsting inför en besvärlig ekonomisk situation med en kostnadsökning som ligger över ökningen av skatteintäkter och statsbidrag. Pensionskostnaderna ökar dramatiskt om ett par år, samtidigt som investeringar i nya och förbättrade lokaler också ger kraftigt ökade hyreskostnader. Det är brist på personal, vilket leder till inställda operationer och stängda vårdplatser, och arbetsbelastningen är hög vilket i sin tur leder till ökade sjukskrivningstal.

1. Antalet köande till specialistvård har ökat de senaste åren och andelen som fått vård inom vårdgarantins 90 dagar har sjunkit. (Källa: Väntetider i vården).

2. Antalet som köar till operation/åtgärd inom specialistvården och andelen i procent som fick vård inom vårdgarantins 90 dagar. (Källa: Väntetider i vården)

Samtidigt har befolkningen i Uppsala län ökat med 7,6 procent från 335 882 invånare 31 december 2010, till 361 373 vid samma tid 2016. (Källa: SCB) Andelen äldre än 81 år har ökat kraftigt och förväntas öka ytterligare.

Länsinvånarna har rätt att kräva att vården ges i rätt tid och på rätt nivå enligt Hälso- och sjukvårdslagen. Det måste vara utgångspunkten för både planering och ekonomi. Det är helt klart att framför allt Akademiska sjukhuset behöver förstärkningar för att leverera mer vård som täcker behoven.

Personalsituationen är ansträngd med brist på personal inom framför allt vissa specialiteter, men även en generell brist som medför hög arbetsbelastning. Sommarbemanningen är ett ständigt problem liksom det stora uttaget av overtid och mertid. Personalbristen gör att kostnaden för inhyrd personal fortsätter ligga högt samtidigt som vårdplatser stängs ner och operationer ställs in. Regionen måste ta personalsituationen på högsta allvar och påbörja ett förbättringsarbete, i samarbete med de fackliga organisationerna men framför allt med en hög delaktighet för de anställda.

Trots det bekymmersamma ekonomiska läget för hälso- och sjukvården måste även satsningar göras för en förbättrad kollektivtrafik som fokuserar mer på bästa möjliga miljöeffekt. Kransorterna runt Uppsala stad är en viktig målgrupp för insatser som minskar bilåkandet. En utökad stadszon, zon 1, kombinerat med en lägre kostnad för periodkortet, är en sådan insats.

Vänsterpartiet har i förhandlingar med regeringen lyckats få igenom satsningar på kommuner och landsting men också finansierat ett antal särskilda satsningar för barn och unga samt på kvinnors hälsa. Tyvärr räcker inte det för att balansera regionernas/landstingens ekonomier och då återstår antingen stora sparpaket eller höjningar av landstingsskatten. Ett tredje alternativ skulle vara att begränsa utbudet av hälso- och sjukvård, vilket knappast är förenligt med regionernas/landstingens allmänna vårduppdrag enligt Hälso- och sjukvårdslagen. På sikt är en förändring av vårdens struktur nödvändig med mer närvård och fler mobila team, en

vårdstruktur som tar hand om patienterna tidigare och närmare. Kostnaden för att bygga upp den nya strukturen kan inte tas rakt av från den specialiserade vården eftersom det under lång tid kommer att finnas vårdköer att beta av. Det innebär att en strukturomvandling initialt innebär merkostnader.

Vänsterpartiet utgår i sitt budgetförslag från vårdbehoven och föreslår satsningar som leder till mer vård och en förbättrad personalsituation.

Socialdemokraternas och Miljöpartiets budget riskerar öka vårdköerna

Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag redovisar inte resursförändringar och därmed syns inte vare sig eventuella satsningar eller, vilket kanske är avsikten, inte heller avsaknaden av satsningar. De har avsatt 56 mkr för kommande satsningar utan att precisera till vad. Risken är uppenbar att förslag till satsningar kommer sent eller inte alls och att pengarna därmed inte används. Så har skett tidigare år.

Det saknas satsningar för att klara vårdköerna som idag fortfarande är mycket långa och vårdgarantin klaras inte. Akademiska sjukhusets bekymmersamma situation omnämns inte och målet att klara vårdgarantin finns inte kvar. Vänsterpartiet kan bara konstatera att för Socialdemokraterna och Miljöpartiet står inte vårdbehovet i centrum utan det viktigaste är att Akademiska och regionen håller budgeten. En budget som inte är anpassad för att ge vård i rimlig tid.

Det saknas också satsningar på kollektivtrafiken som på allvar bidrar till ett ökat resande för att klara miljö- och klimatmålen. Till skillnad mot Vänsterpartiet ser Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte till största möjliga miljöeffekt utan fortsätter att höja biljettpriserna och låter resenärerna stå för kostnaderna för en förändrad stadstrafik i Uppsala.

Effektiviseringar – för att använda pengarna rätt

Regionens verksamheter ska ständigt arbeta med förnyelse och eftersträva hög effektivitet. Det handlar om att göra rätt saker i rätt tid på rätt nivå och med rätt kompetens. Under förutsättning att uppdraget och den ekonomiska ersättningen för uppdraget är i balans, kan det vara bra att tydliggöra ett realistiskt effektiviseringskrav. För hälso- och sjukvården ska effektiviseringar bidra till en ökad vårdproduktion för att öka tillgängligheten och minska väntetiderna, inte till att i första hand klara regionens totala ekonomi. I Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag handlar det om rena sparkrav. Vänsterpartiet anser att de föreslagna effektiviseringsmålen under planperioden inom hälso- och sjukvården ska hanteras av ansvarig styrelse så att frigjorda resurser används till ökad vårdproduktion på rätt vårdnivå och för att klara personalförsörjningen.

Vänsterpartiet säger nej till effektiviseringskrav på primärvården. Regionens egen primärvård har tidigare haft stora avkastningskrav och genomfört tuffa åtstramningar. Vänsterpartiet bedömer att fortsatta effektiviseringskrav bara kan ske genom ytterligare personalneddragningar eller begränsningar i vården. Det behövs mer primärvård – inte mindre.

Även för kulturnämnden säger Vänsterpartiet nej till effektiviseringskravet. Kultur är svårt att genomföra effektivare. En miljon är mycket pengar och risken är att effektiviseringskravet leder till minskat stöd till konstnärer och studieförbund eller att viktiga verksamheter läggs ner.

Hälso- och sjukvården – mer vård och på rätt nivå

Utifrån de förutsättningar de fått har Akademiska sjukhuset genomfört effektiviseringar och besparingar på ett mer systematiskt sätt utan att vården ska påverkas negativt. Ändå är många vårdplatser stängda och överbeläggningarna fortsätter. Sjukhuset har under många år tvingats hämta in tidigare underskott och genomföra effektiviseringskrav samtidigt som uppräkningskrav inte motsvarar kostnadsökningar och befolkningsutveckling. Nu verkar sjukhuset nå en ekonomi i balans, men samtidigt klaras inte uppdraget vad gäller vårdköer eller personalförsörjning. Fokus måste nu läggas på personalsituationen. Bemanningen behöver både öka och ses över för en robustare organisation och minskad arbetsbelastning. Det behövs ett långsiktigt arbete, inklusive en långsiktig finansiering, som syftar till att bemanna och öppna upp stängda vårdplatser så att fler kan få nödvändig vård i tid. Vänsterpartiet föreslår därför att de resurser som frigörs av effektiviseringar ska användas aktivt för detta, istället för att inkasseras av regionen centralt för att förbättra det ekonomiska resultatet.

Lasarettet i Enköping är innovativt och bedriver en effektiv verksamhet. Lasarettets kapacitet skulle kunna användas ännu bättre för att öka antalet planerade operationer och därmed möjliggöra för Akademiska sjukhuset att ta in fler riks- och regionpatienter. Det finns kanske fler områden där lasarettet kan ta ett större ansvar för att t ex avlasta Akademiska sjukhuset. En del av de resurser som frigörs genom effektiviseringskraven kan finansiera en ökad verksamhet vid lasarettet..

För övrig hälso- och sjukvård instämmer Vänsterpartiet i många av de inriktningar som finns i föreslagen plan och budget men saknar konkreta förslag till genomförande och nödvändiga resursförstärkningar. Det har startats flera större utredningar som syftar till strukturella förändringar för bättre vård på rätt nivå. Närvårdskonceptet bör genom samarbete med länets kommuner, innebära att mer görs nära patienterna och att patientströmmen in till specialistvården kan begränsas. Det innebär i sin tur att andra patienter får ökad tillgång till specialistvården och köerna kan kortas, det vill säga att för samma pengar kan ett större vårdbehov tillgodoseas. Arbetet har dragit ut på tiden och det är svårbedömt hur långt det framskridit. Det handlar förutom närvård också om rehabiliteringen i länet, handlingsplan mot psykisk ohälsa och förändrat uppdrag och ersättningssystem för primärvården.

Vänsterpartiet vill satsa på distriktssköterskemottagningarna och eventuellt utöka antalet platser med mottagningar. Ett sätt att genomföra det kan vara med mobila verksamheter och/eller ökat samarbete och samlokalisering med kommunerna.

Det är bara sjukhusstyrelsens och vårdstyrelsens budgetar som får en uppräkningsförändring för demografiska förändringar. Med en ökad befolkning och fler som får vård kommer även kostnaden för sjukresor att öka. Vänsterpartiet föreslår därför att även sjukreseverksamheten ska erhålla demografisk uppräkningsförändring på 0,9 procent.

Den psykiska ohälsan har blivit den nya folksjukdomen, inte minst bland unga kvinnor. Det behövs insatser på flera områden för att motverka psykisk ohälsa men också för att ta hand om de som drabbas. Vänsterpartiet vill förstärka primärvårdens möjlighet att hantera psykisk ohälsa och detta kan inte enbart hanteras genom omdisponeringar av befintliga resurser. Vad detta och andra satsningar kommer att kosta är i dagsläget svårt att bedöma men med Vänsterpartiets budgetförslag kan de finansieras av effektiviseringspengar. Vänsterpartiet avsätter 15 mkr extra för att stärka arbetet med psykisk ohälsa i både primärvården och i

psykiatrin samt för närvårdsteam eller sjukhusanknutna mobila team. Tillsammans med slopat krav på effektiviseringar ger Vänsterpartiets budgetförslag ett tillskott för första linjens vård på 28 mkr.

Jämställd och jämlik vård

Vi vet att vård inte alltid ges på lika villkor. Kvinnor och män kan få olika behandlingar till synes utan medicinska skäl. Vi vet att socioekonomiskt svaga grupper har en sämre hälsa och inte alltid får den vård som andra får ta del av. Det är viktigt att regionen ständigt strävar efter att synliggöra och analysera skillnader i vård. Det är lättast när det gäller kvinnor och män eftersom vi i olika register kan se kön. Dock är inte all statistik könsuppdelad och Vänsterpartiet vill ha mer av könsuppdelad statistik. Socioekonomiska skillnader är svårare att följa men kan göras bland annat genom ”Liv och Hälsa”. I båda fallen krävs att det finns ett aktivt analysarbete för att förstå varför skillnader uppstår och vilka åtgärder som kan vidtas.

Patientavgifter – i vilket syfte?

Vänsterpartiet föreslår att distriktssköterskebesök åter blir avgiftsfria.

Distriktssköterskemottagningarna är av väsentlig betydelse för äldre och kroniskt sjuka. Effekterna av den kraftiga höjningen av egenavgiften för sjukresor måste följas upp och eventuellt korrigeras samtidigt som arbetet med att skicka med biljett till kollektivtrafiken i kallelser måste skyndas på.

Det samordnade högkostnadsskyddet som införts i landstinget var fel konstruerat. Endast enstaka personer, vad Vänsterpartiet erfarit, har uppnått det samordnade högkostnadsskyddet. Vänsterpartiet föreslår en sänkning av taket för det samordnade högkostnadsskyddet med 400 kr till 2200 kr. Det gör det möjligt för fler att faktiskt uppnå taket och därmed minska kostnaderna för de med störst vårdbehov, vilket var syftet.

Vänsterpartiet vill se en översyn av syftet och strukturen av samtliga patientavgifter. En sådan översyn bör göras inför nästa mandatperiod.

Personalen – viktigt att satsa på

Kvaliteten på vården hänger tätt samman med hur personalens situation ser ut. I dag är stora delar av vården sårbara på grund av personalbrist och en låg grundbemanning. En bidragande orsak till vårdköerna är att brist på framför allt specialistsköterskor håller vårdplatser stängda. Sårbarheten märks också i hur personalen mår. Sjuktalen ökar. Många slutar eller går ner i tid. Det blir svårt att hålla livsviktiga mottagningar och andra verksamheter i gång, särskilt utanför Uppsala tätort, stängningen av BUP mottagningarna i länet är ett exempel på detta . Vänsterpartiet vill att regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare. För det krävs att den politiska ledningen tar kraftfulla initiativ till förändringar. Det gäller ökade personalresurser, men också ett mer systematiskt arbete för en god arbetsmiljö och ett förbättrat ledarskap. Det som gjorts i den riktningen har inte varit tillräckligt och inte heller finns tillräckliga satsningar i budgetförslaget.

Anställningar ska i första hand vara tillsvidareanställningar på heltid. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet. Rätt till heltid innebär också att det ska vara praktiskt möjligt att arbeta heltid med en rimlig arbetsbelastning och tid för återhämtning. Anställda i kvinnodominerade yrken, som sjuksköterskor och undersköterskor, ska inte behöva betala för

en underfinansierad vård genom sämre privatekonomi och lägre pension, som deltidsarbete leder till.

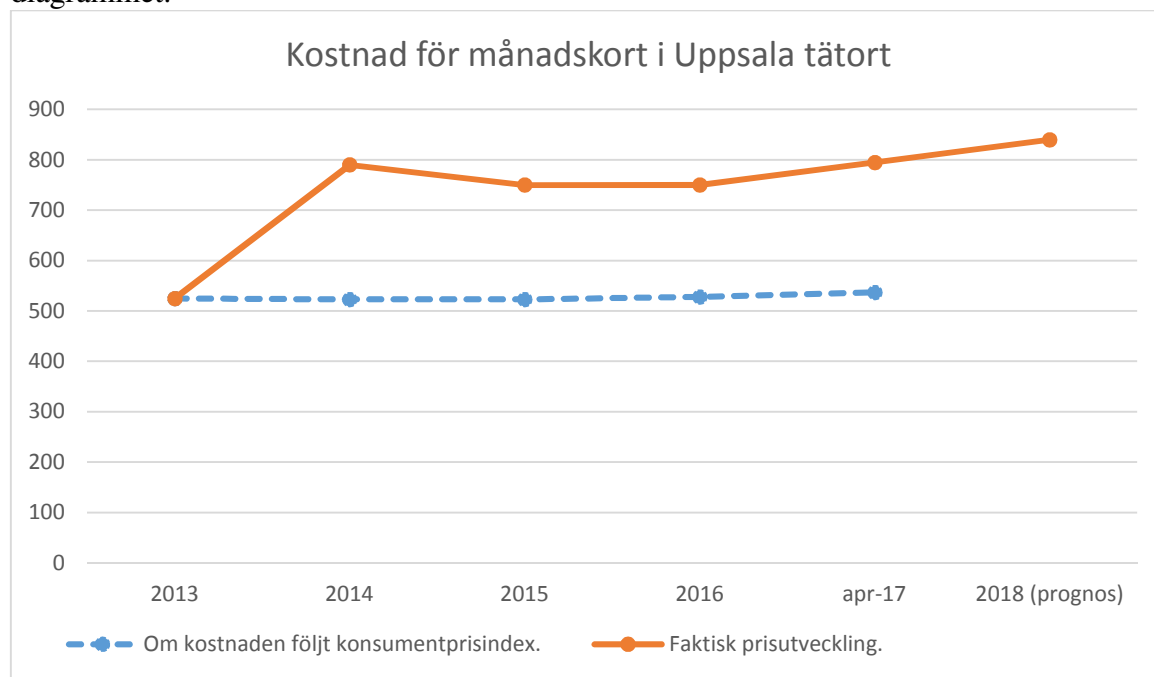
Vänsterpartiet vill ge sjuksköterskor som vidareutbildar sig full studielön under tiden, gärna enligt den modell som Vårdförbundet förespråkar. Dessutom ska den nya kompetensen ge ett tydligt avtryck i lönekuvertet från dag ett. Utöver det ska all personal ha rätt till regelbundna utbildningsinsatser för att bibehålla och utveckla sin yrkeskompetens.

Det kan också vara på sin plats att påpeka att de relativt goda ekonomiska siffrorna som regionens verksamheter visar upp bygger till viss del på att anställningar står vakanta. Som exempel saknas i dag runt hundra sjuksköterskor på Akademiska sjukhuset. Om dessa skulle tillsättas, vilket kommer bli nödvändigt för att kapa vårdköerna, innebär det ökade lönekostnader på drygt 50 miljoner kronor. Därför är det viktigt att göra större satsningar på personalsidan, både för att kunna erbjuda en bättre vård som uppfyller vårdgarantin och för att anställda ska ha en rimlig arbetssituation.

Kollektivtrafiken – enkelt och billigt – för miljön och klimatets skull

Vänsterpartiet ser inget av de nödvändiga och stora satsningar som måste göras inom kollektivtrafiken för att klara fördubblingsmålen. Förändringen med ett enhetligt länskort som genomfördes 1 april 2014 innebar en kraftig sänkning av priset för de dyraste periodkortet, från 1580 resp 1260 kr till 790 kr, en sänkning som helt bekostades av en höjning för de uppsalabor som tidigare använt stadskortet, från 525 kr till 790.

Nu föreslås en ytterligare höjning av periodkortet från dagens 795 till 840 kr, en höjning med 5,6 procent. Även priset för enkelbiljetter föreslås höjas. Vänsterpartiet konstaterar att biljettpriserna för kollektivtrafiken har ökat långt mer än konsumentprisindex. Tittar man bara på Uppsalas del är det en ökning motsvarande 51 procent mellan 2013 och 2017. Se diagrammet.

3 Diagrammet visar kostnadsutvecklingen för att dagspendla med månadskort inom Uppsala kommun, samt hur den skulle ha sett ut om kostnaden för månadskortet följt konsumentprisindex.

En översyn som tidigare presenterats i Kollektivtrafiknämnden visar att det kollektiva resandet 2015 minskat med 10 procent till och från Storvreta vilket visar att de nya zonerna och priserna har haft en negativ effekt. Det behövs en uppföljning för att se om trenden fortsätter och att även titta på de andra kransorterna. Med detta i åtanke håller Vänsterpartiet fast vid sitt tidigare förslag att återinföra ett stadskort eller snarare ett periodkort för en utökad zon 1 som omfattar kransorterna runt Uppsala. Skälen för förslaget är i huvudsak två; sociala och miljömässiga. En stad i Uppsalas storlek har ett inre liv och utbyte av aktiviteter som många har svårt att delta i eftersom det ändå kräver flera resor med kollektivtrafiken. Skola, arbete, vänner, fritidsaktiviteter, med mera, finns inte bara i närområdet. Avstånden i Uppsala är trots allt betydande och det är viktigt att alla känner att de har tillgång till hela staden på rimliga villkor. Staden växer och många söker boende i stadens närhet, i kringliggande orter, på grund av bostadsbrist. Dessa orter har idag två zoners taxa för enkelresor vilket gör att många tycker det är mer prisvärt att ta bilen in till centrum både för dagliga resor men också för handel och nöjen.

Vänsterpartiet anser att det är i en utökad zon 1 med närliggande tätorter som de största miljövinsterna finns att hämta genom att fler övergår till kollektivresande istället för bil. Genom att halvera priset för enkelresor, samt genom att införa ett periodkort för zon 1 för 550 kr kommer fler att kunna ha det kollektiva resande som förstahandsalternativ. Förslaget på ett periodkort för zon 1 för 550 kr innebär ca 25 mkr i intäktsbortfall som kompenseras i Vänsterpartiets budget. Dock kommer även biljettintäkterna att öka om resandet ökar.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet fortsätter att höja avgifterna inom kollektivtrafiken och vägrar inse biljettprisets betydelse i konkurrensen med bilen. För miljön och klimatets skull måste det vara enkelt och billigt att åka kollektivt. Vänsterpartiet säger nej till höjda biljettpriser!

Den nödvändiga vården måste finansieras

Det finns kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning men det finns också hälso- och sjukvårdslagens krav på en god hälso- och sjukvård till länets invånare och krav på vård i rimlig tid, vårdgarantin. För Vänsterpartiet är hälso- och sjukvårdslagens krav viktigast och ska vara utgångspunkten för planering och finansiering av vården. Det räcker inte med att upprätthålla dagens vårdnivå för att klara vårdbehoven inom vårdgarantins gränser. Samtidigt är det nödvändigt att förnya vårdlokaler för den moderna vården och de ökande pensionskostnaderna är en realitet. Totalt behöver hälso- och sjukvården i landet få en större andel av statens kaka genom ett större statligt stöd. Hälso- och sjukvården behöver omstruktureras för rätt vård på rätt nivå, vilket initialt är en merkostnad, som på sikt kan avlasta den specialiserade vården. Vårdköerna finns dock där och måste kortas dramatiskt.

Vänsterpartiet ser de stora fastighetsinvesteringarna som nödvändiga för en modern vård. De kraftigt ökade hyreskostnaderna som tidigt varit kända ska inte drabba verksamheterna genom ökade sparkrav.

Vår tidigare bedömning om 20 öre skattehöjning för 2018 kvarstår vilket därmed ger möjlighet för nödvändiga satsningar för mer vård, bättre personalpolitik och konkreta miljöinsatser.

Vänsterpartiets budgetförslag i sammanfattning

- Nej till effektiviseringskrav på primärvården ger 13 mkr mer för vård.
- Nej till effektiviseringskrav på kulturen ger 1 mkr mer för kultursatsningar.
- Frigjorda resurser genom effektiviseringar inom övrig hälso- och sjukvården på 77 mkr ska återföras för att klara vårdbehoven och klara vårdgarantin och för att förbättra för personalen.
- Tillsammans ger de i budget avsatta 56 mkr, effektiviseringspengar 90 mkr och 15 mkr för första linjens vård totalt 161 mkr för satsningar i hälso- och sjukvård.
- Akademiska sjukhuset behöver en rimlig andel av effektiviseringspengarna för ökad personalbemanning och fler öppna vårdplatser.
- 15 mkr avsätts för satsningar på psykisk ohälsa inom primärvården och psykiatrin och för utveckling av närvård och mobila team.
- En utökad stadszon med kransorterna och ett eget periodkort för 550 kr. För det tillskjuter Vänsterpartiet ca 25 mkr till kollektivtrafiknämnden.
- Nej till höjda taxor inom kollektivtrafiken.
- En skattehöjning med 20 öre ger möjlighet till Vänsterpartiets satsningar utan att äventyra ekonomin.

Ekonomisk tabell relativt S o MP-budget, mkr

	2018	2019	2020	
Resultat enligt S- o MP-budget		112	0	0
Effektivisering 1% HoS/år	- 90	- 180	- 270	
Satsning psykisk ohälsa och PV	- 15	- 15	- 15	
Demografisk uppräknig sjukresor	- 1	- 1	- 1	
Nej till taxehöjning UL	- 34	- 34	- 34	
Utökad zon 1 o periodkort 550kr	- 25	- 25	- 25	
Nej till effektivisering kulturen	- 1	- 1	- 1	
Skattehöjning 20 öre	+ 165	+ 165	+ 165	
Resultat V-budget	+ 111	- 91	- 181	
Troliga läkemedelspengar + ca 95	+ 206	+ 4	- 86	

Budget 2018 och finansiell plan 2019-20 (mnkr)

Resultatbudget

Resultatbudget	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhetens nettokostnad	-10 370	-11 058	-11 607	-12 058
Skatteintäkter	9 247	9 815	10 203	10 604
Inkomstutjämnning och generella statsbidrag	1 446	1 509	1 519	1 540
Finansnetto	-122	-155	-206	-266
ÅRETS RESULTAT enligt balanskravet	200	111	-91	-181
Avsättning till eget kapital	-200	-111	0	0
ÅRETS RESULTAT	0	0	-91	-181

Styrelser och nämnders anslagsramar

5,6% 6,6%

Styrelser och nämnders anslagsramar	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Sjukhusstyrelsen	-6 447	-6 822	-7 258	-7 510
Vårdstyrelsen	-2 087	-2 228	-2 316	-2 386
Kollektivtrafiknämnden	-1 003	-1 086	-1 107	-1 159
Kulturnämnden	-106	-112	-116	-117
Fastighets-, teknik- och servicenämnden	-70	-71	-73	-74
Varuförsörjningsnämnden	0	0	0	0
Patientnämnden	-5	-5	-5	-5
Gemensam nämnd för kunskapsstyrning	-8	-6	-6	-6
Regionala utvecklingsnämnden	-34	-34	-35	-35
Regionstyrelsen ¹	-609	-693	-691	-766
Verksamhetens anslagsramar	-10 370	-11 058	-11 607	-12 058